

# VLAAMSE RAAD

ZIITING 1994-1995

23 MAART 1995

## VOORSTEL VAN RESOLUTIE

— van de heren H. Candries, J. Sleenckx, J. Peeters, H. Olaerts, A. Denys en H. Coveliers —

**betreffende de inpassing van het systeem van economische compensaties  
bij legerbestellingen in het gewestelijke economische beleid**

## TOELICHTING

### DAMES EN HEREN,

Reeds op 16 maart 1994, dus in tempore non suspecto, werd door de Vlaamse minister-president aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen advies gevraagd over de opportuniteit, de sociaal-economische effecten en het belang van compensaties bij legerbestellingen.

Door de relatieve ondoorzichtigheid van de te onderzoeken procedures, door een wijdverspreid gebrek aan openheid en door de contradictoire informatie die soms werd verstrekt, duurde het vrij lang — meer bepaald tot 5 oktober 1994 — vooraleer dit advies uiteindelijk kon worden uitgebracht.

Als bijlage bij zijn advies verstrekte de SERV ook een **up-to-date** gebracht informatiedossier. Hieruit mag blijken dat voor Vlaanderen het belang van compensaties fundamenteel anders ligt dan voor de beide andere gewesten. Terwijl Brussel en — vooral — Wallonië een defensie-industrie hebben die als een echte wapenindustrie (producent van wapensystemen en munitie) kan worden omschreven, gaat **het in** Vlaanderen voornamelijk om bedrijven die niet als dusdanig wapensystemen produceren maar wel technologieën en **pro-**dukten die niet specifiek militair zijn en evengoed geschikt zijn voor civiel gebruik (bijvoorbeeld vrachtwagens, elektronica-componenten . . .). Vlaanderen krijgt derhalve ook veel meer met zogenaamde indirecte compensaties te maken. Bij dit type van compensaties wordt afgesproken dat de buitenlandse leverancier van militaire goederen zorgt voor een bestelling in het aankopende land van allerlei produkten, le-

veringen, werken en diensten die niet rechtstreeks in verband staan met het militaire basiscontract. Onder andere op grond van dit soort compensaties is een aantal Vlaamse ondernemingen erin geslaagd nieuwe exportmarkten te betreden, die anders voor hen gesloten zouden zijn gebleven.

Andere parallelle en gelijklopende informatie werd vergaard door de parlementaire commissie van onderzoek van de Kamer van Volksvertegenwoordigers naar de legeraankopen. Hier werd, los van de meest recente tribulaties inzake militaire bestellingen, reeds geconcludeerd dat de bestaande procedures aanleiding konden geven tot problemen, terwijl ook de uitvoering van compensatievoorstellen in het verleden nogal eens gebrekkig durfde te zijn.

Het moge in elk geval duidelijk zijn dat het bij belangrijke aankopen van militaire uitrusting frequent om zeer aanzienlijke bedragen gaat. Gecombineerd met het — overigens volstrekt legale — systeem van economische compensaties kan zoiets soms een niet onaanzienlijk — zij het soms slechts tijdelijk — werkgelegenheidseffect sorteren op het gebied van de economie en de werkgelegenheid.

Bij militaire bestellingen geldt voorlopig ook niet de volledige vrije mededinging die de regel is op de eengemaakte Europese markt. Artikel 223 van het EG-verdrag bepaalt immers zelf deze uitzondering, die door alle Europese landen wordt gehanteerd.

Aangezien een volledig interne vrijmaking van de Europese defensiemarkt voorlopig niet tot de mogelijkheden lijkt te behoren, menen de in de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen verenigde sociale partners unaniem dat het van een al te starre orthodoxie en zelfs van naïviteit zou getuigen indien Vlaanderen nu reeds principieel zou afzien van de mogelijkheid van directe en/of indirecte economische compensaties.

Belangrijk bij dit alles is ook de bevoegdheidskwestie en de daarmee samenhangende procedurekwestie. Tot nog toe werden de deelstaten, in casu de gewesten, nog nooit formeel betrokken bij de diverse compensatiedossiers. Nochtans bepaalt artikel 6, § 1, VI, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 dat het economische beleid tot de bevoegdheid van de gewesten behoort. Aangezien economische compensaties gevolgen hebben voor de industriële activiteiten in een gewest, moeten de gewesten op dit vlak hun bevoegdheid kunnen laten gelden. Het is in ons huidige staatsbestel dan ook niet meer normaal te noemen dat de Vlaamse regering tot nog toe nog nooit betrokken werd bij welke federale beslissing over legeraankopendanoek.

Bij dit alles moge echter ook duidelijk zijn dat de basisbevoegdheid betreffende legeraankopen bij de federale overheid blijft berusten. Deze overheid moet in principe enkel en alleen dat militair materieel kopen dat noodzakelijk is en dat de beste prijs-kwaliteitsverhouding heeft. Op dit vlak moeten er derhalve procedures en spelregels tot stand worden gebracht die waarborgen dat de behoefte aan het gewenste legermaterieel duidelijk en louter in termen van militaire behoeften omschreven wordt, dat de gewenste kwaliteit ondubbelzinnig en a priori wordt vastgelegd en dat de beoordeling van de prijs-kwaliteitsverhouding correct en objectief gebeurt. De bevoegdheid om dit alles te regelen komt echter enkel en alleen de federale overheid toe.

Op basis van de bovengenoemde elementen en spelregels dient de federale overheid een militaire short-list op te stellen van de in aanmerking komende offertes. Op dat ogenblik kan de federale overheid principieel reeds de definitieve beslissing nemen om op een bepaald bod in te gaan.

Inzoverre alle op de militaire short-list aangemerkte producten nagenoeg gelijk of gelijkwaardig zijn qua prijs en kwaliteit, kan de federale overheid echter ook beslissen om eveneens aangeboden directe en/of indirecte compensaties als beoordelingscriterium te laten meespelen. Dit veronderstelt dus dat er in voorkomend geval vanwege de bidders twee offertes zullen moeten worden opgesteld : één met en één zonder compensaties. Ook deze principebeslissing om al dan niet compensaties te laten meespelen behoort echter weer tot de uitsluitende bevoegdheid van de federale overheid.

Vanaf het ogenblik dat men op federaal niveau principieel beslist om ook offertes met compensatie-aanbod te laten spelen, is er echter — overeenkomstig de bevoegdheidsverdeling binnen ons federaal staatsbestel — ook een rol weggelegd voor de drie gewesten. Zoals boven reeds gesteld, zijn de gewesten door de bijzondere wet van 8 augustus 1980 (artikel 6, § 1, VI) bevoegd voor het economische beleid. En aangezien de voorgestelde economische compensaties gevolgen hebben voor de industriële activiteiten in een gewest, moeten de gewesten hier hun bevoegdheid kunnen laten gelden. Het weze echter duidelijk dat de principiële bevoegdheid van de gewesten voor economisch beleid hier duidelijk dubbel geconditioneerd is door de basisbevoegdheid van de federale overheid.

In deze hypothese moet binnen elk gewest een dienst worden opgericht of aangewezen die specifiek elk compensatiedossier evalueert (en bij implementatie later ook volgt). Hierbij moge het ook duidelijk zijn dat de gewesten per definitie niet elk individueel à la carte — naargelang het hun het beste uitkomt — kunnen beslissen om op het ene of het andere compensatievoorstel in te gaan. Het beslissingsproces bij legeraankopen veronderstelt immers dat er tussen de drie gewesten overleg en eensgezindheid moet zijn. Er moet dus tussen de gewesten onderling een overlegmechanisme in het leven geroepen worden, zodat de drie gewesten met een gemeenschappelijk standpunt naar de federale overheid kunnen gaan.

Ook tussen de gewesten en de federale overheid dient een overlegmechanisme te worden opgezet. Maar ook in dit overleg zal de federale overheid steeds het laatste woord behouden inzake het al dan niet ingaan op het gezamenlijke voorstel van de gewesten. Ook in dit stadium kan ze immers nog altijd beslissen dat een aankoop zonder compensaties de meest aangewezen weg is.

Inzoverre het gezamenlijke voorstel van de gewesten wel wordt aanvaard door de federale overheid, mogen er voor deze federale overheid absoluut geen meerkosten uit voortvloeien. Alle budgettaire meerkosten — die bijna onvermijdelijk verbonden zijn aan het werken met compensaties — moeten door de gewesten zelf worden gedragen naar rato van hun aandeel in het compensatieproject. Een systeem van vaste verdeelsleutels tussen de gewesten is hierbij evenzeer uit den boze. Elk compensatiedossier moet door het Vlaamse Gewest immers op zijn eigen individuele merites worden beoordeeld. In vergelijking met de huidige aankooppolitiek kan het nieuwe compensatiesysteem dus een budgettaire besparing opleveren voor het federale niveau.

In de mate dat het federale niveau enkel nog moet letten op de beste prijs-kwaliteitsverhouding zullen de gewesten — en in elk geval het Vlaamse Gewest — op grond van een zuiver sociaal-economische afweging moeten beslissen om al dan niet in te gaan op extra economische compensaties. Elk van de gewesten kan dus in eerste instantie autonoom beslissen of en, zo ja, welke compensaties het wenselijk acht. Hierbij moet Vlaanderen een duidelijke afweging maken tussen de ingeschatte economische opbrengst en de budgettaire meerkosten die het daarvoor zal moeten dragen. Vlaanderen mag daarenboven enkel op die directe of indirecte economische compensatievoorstellen ingaan die een duidelijk meetbare meerwaarde voor het Vlaamse economische weefsel met zich brengen. Aan deze strikte basisregel kan in geen geval getornd worden.

Het onderhavige voorstel van resolutie heeft tot doel dat de Vlaamse regering zich expliciet schaaft achter de hierboven opgesomde principes, in zoverre die tenminste tot de bevoegdheid van de Vlaamse regering behoren, dan wel aan deze bevoegdheid raken.

H. CANDRIES

J. SLEECKX

J. PEETERS

H. OLAERTS

A. DENYS

H. COVELIERS

---

## VOORSTEL VAN RESOLUTIE

De Vlaamse Raad,

— gelet op het advies van 5 oktober 1994 van de **Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen** over de opportuniteit, **de** sociaal-economische effecten en het belang van economische compensaties bij legerbestellingen ;

— gelet op de hoorzitting dienaangaande met een delegatie van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen ;

— gelet op de uit artikel 6, § 1, VI, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen voor de gewesten voortvloeiende bevoegdheid inzake economisch beleid ;

— gelet op de conclusies van de commissie van onderzoek van de Kamer van Volksvertegenwoordigers naar de legeraankopen ;

— gelet op de besprekingen over economische compensaties bij legeraankopen in de Commissie voor Economie, Energie, Landbouw en Werkgelegenheid van de Vlaamse Raad ;

— gelet op de in artikel 223 van het EG-Verdrag voor **militaire** uitrusting bepaalde uitzondering op het principe van de eengemaakte markt ;

— gelet op het nog steeds bestaande reële belang van **economische** compensaties bij legerbestellingen voor de Vlaamse economie ;

— gelet op de soms gebrekkige uitvoering van compensatievoorstellen in het verleden ;

— gelet op de wenselijkheid om via een duidelijke bevoegdheidsafbakening en via heldere en strikte procedures tot een maximale transparantie en derhalve ook tot overeenkomstige controlemogelijkheden voor alle daartoe bevoegde instanties te komen ;

— verzoekt de Vlaamse regering — opdat het systeem van de economische compensaties zou worden aangepast aan de federale staatsstructuur — de haar in artikel 6, § 1, VI, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen toegekende bevoegdheid nopens economisch beleid ten volle te willen uitoefenen ten aanzien van de materie van de economische compensaties bij legerbestellingen in zoverre de daartoe nodige ruimte wordt geschapen door de ten gronde initieel bevoegde federale overheid ;

— verzoekt de Vlaamse regering daartoe binnen haar diensten een instantie op te richten dan wel aan te wijzen die specifiek bevoegd wordt voor de evaluatie en de voortgangsbewaking nadien van economische compensatiedossiers ;

— verzoekt de Vlaamse regering binnen de bovengenoemde Vlaamse instantie een uitermate kritische houding aan te nemen om — in de mate dat de federale overheid toestaat dat directe en/of indirecte compensaties meespelen bij militaire bestellingen — voor Vlaanderen bijzonder strikt na te gaan of het kiezen voor compensatie wel degelijk sociaal-economisch verantwoord is en een duidelijk meetbare meerwaarde meebrengt voor het Vlaamse economische weefsel ;

— verzoekt de Vlaamse regering om binnen de kortst nuttige termijn met de federale overheid en met de andere gewesten overleg te plegen om gezamenlijk tot een nieuwe gestroomlijnde procedureregeling inzake economische compensaties bij legerbestellingen te komen ;

— verzoekt de Vlaamse regering daartoe overleg te plegen met de andere gewestoverheden en met de federale overheid om te komen tot de oprichting van een gemeenschappelijke overleg-, onderhandelings- en beslissingsstructuur voor economische compensatiedossiers ;

— verzoekt de Vlaamse regering in de meest stringente termen te affirmeren en te bedingen dat de meerkosten, verbonden aan een compensatievoorstel, ten laste van de gewesten dienen te komen naar rato van hun respectievelijk aandeel in deze compensaties ;

— verzoekt de Vlaamse regering — overeenkomstig het voorgaande punt — elk compensatiedossier afzonderlijk op zijn eigen merites te beoordelen en derhalve principieel elke vaste verdeelsleutel van compensatie-aandelen en compensatiekosten te verwerpen ;

— verzoekt de Vlaamse regering om binnen de limieten van de bovengenoemde procedure en binnen de op te zetten overlegstructuur de grootst mogelijke waakzaamheid aan de dag te leggen om erover te waken dat geen van de andere gewesten een oneigenlijk — dit wil zeggen financieel ten laste van de federale overheid komend — economisch voordeel haalt uit de toekenning van economische compensaties bij militaire aankoopdossiers ;

— verzoekt ten slotte de Vlaamse regering om er zich uitdrukkelijk principieel toe te engageren om binnen de kortst mogelijke nuttige termijnen via overleg met de andere gewesten en met de federale overheid op Europees niveau te ijveren voor het tot stand brengen van een eengemaakte Europese defensiemarkt, zodat ook inzake legeraankopen de beginselen van de vrije markt ten volle kunnen spelen.

H. CANDRIES

J. SLEECKX .

J. PEETERS

H. OLAERTS

A. DENYS

H. COVELIERS

---